

22. SMOTRA TAMBURAŠKIH ORKESTARA I SASTAVA

Krapinsko-zagorske županije, održane 8. travnja 2018.g. u Loboru

Selektor Ivan Potočnik

KOMENTAR

Ovogodišnja Smotra, odvijala se na malo drugačiji način u odnosu na prethodne. Ponovno u izvršnoj organizaciji, neopterećeni Pravilima HSK-a, zagorski tamburaši su priuštili brojnoj publici revijalni program šarolikog sadržaja. Obzirom da Smotra nije imala izlučni karakter, selektor je imao lakši zadatak, odrediti samo najbolje u četiri kategorije. Pet orkestara i šest sastava, odnosno 168 tamburaša plus dirigenti i voditelji, respektabilan je broj, koji Hrvatsko Zagorje svrstava u sam vrh hrvatske tamburaške populacije. Ova Smotra, u odnosu na prošlogodišnju bila je masovnija, ali i kvalitetnija, u smislu tamburaškog umijeća, kvalitete zvuka i skupnog muziciranja. Zsigurno, da već samo postojanje županijskih i državnih smotri doprinosi razvoju kvantitete i kvalitete, odnosno napretku tambure i tamburaša u svakom smislu. Natjecateljski karakter potiče na usavršavanje, što potvrđuje evidentan napredak svih sudionika. Ove godine je bilo samo dobrih i boljih. Sloboda u izboru repertoara je tema za diskusiju, ali je nesporno, da publika prihvaća raznovrsnu glazbu, koja im je prepoznatljiva i dopadljiva, iako često i ne korespondira s tamburom. U odabiru repertoara, po mojem bi mišljenju ipak trebalo više voditi računa o stilskim karakteristikama pojedinih glazbenih brojeva, koliko su oni pogodni za tamburašku interpretaciju i koliko su amateri tamburaši sposobni približiti se stilu glazbe, koja im često i nije bliska. Razumljivo je da tamburaši vole izlete u zabavnu, popularnu i drugu glazbu, koja izvorno nije pisana za tambure, a to i dio publike prepoznaje. Mišljenja sam, da bi to trebali biti ipak samo izleti, a da osnovni repertoar bude domaća tradicijska i druga glazba hrvatskih autora, koja nije manje vrijedna od strane. Tambura je najraširenije hrvatsko tradicijsko glazbalo, koja najbolje zvuči u ozračju autentične domaće glazbe, a kvalitetna izvedba promovira tamburu, ali i autore, što je važan dio nacionalne kulture. Amaterski pristup stranim hitovima je vrlo blijeda kopija originala, prihvatljiva jednom dijelu publike. Preporučio bih, da se na smotrama, makar i revijalnog karaktera, od dvije skladbe, barem jedna izvede domaća, pisana za tambure.

KATEGORIJA KONCERTNIH ORKESTARA

Tamburaški orkestar „Črni Tomaši“, Lobar

Dirigent: Damir Mumlek

Roko Šimunaci: DRAGE USPOMENE

Aram Hačaturjan: PLES SA SABLJAMA

Dvije raznorodne skladbe s kojima su se predstavili domaćini, tamburaši iz Lobora, naizgled nemaju nikakvu međusobnu poveznicu, međutim u povijesti hrvatske tamburaške glazbe postoji određena veza tih dviju skladbi. R. Šimunaci je hrvatski Strauss, koji je početkom XX stoljeća utro puteve tamburi kao koncertnom instrumentu, a Zlatko Černjul je nakon šezdesetak godina svojom izvršnom obradom „Plesa sa sabljama“ otvorio tamburi vrata za ulaz u klasičnu i svaku drugu glazbu. Izborom te dvije skladbe „Črni Tomaši“ su možda i nesvjesno učinili dobar repertoarni potez. „Drage uspomene“ je opsežno djelo u maniri Strussovih valcera, koje je ovaj orkestar nadahnuto izveo. Toplim zvukom i stabilnim ritmom dominirali su cijelom skladbom. Dinamička razlika je bila nešto slabije izražena, a karakteristični legato ugođaj nije proveden u potpunosti, jer je za to potrebno ujednačeno trzanje cijelog orkestra. Kad je u ansamblu nekoliko generacija različitih sviračkih mogućnosti, ne može se očekivati potpuna usklađenost. To je došlo do izražaja i u „Plesu sa sabljama“, iako je to dijametralno različita skladba. Ritam je i ovaj puta dobro funkcionirao, doduše u znatno sporijem tempu od potrebnog. U tom tempu je i ostatak orkestra precizno izvodio pisane note, ali to nije bilo dovoljno da skladba zazvuči onako kako bi mogla. Naime, to je ratnički ples, koji zahtjeva mnogo više energije i žestine. Iako nije sviran Černjulov antologijski aranžman, moglo se bržim tempom i većom snagom postići bolji učinak.

Tamburaški orkestar KUEU „Kaj“, Zlatar Bistrica

Dirigent: Pavao Lacković

L. Alen i R. Hill / P. Lacković: VATRENI POLJUBAC

VIS ABBA / P. Lacković: ABBA GOLD

Makar nije bilo ograničenja u izboru repertoara, malo je iznenadila prijava dva strana evergrina, ali u obradi maestra P. Lackovića, mogla se očekivati dobra glazba. To se djelomično i ostvarilo, jer se uglavnom točno sviralo po partituri. No, gole note ne znače puno, ako nisu interpretirane u skladu sa stilom i podnebljem u kojem je glazba nastala. Od 25 tamburaša amatera ne može se očekivati više nego precizno čitanje nota, a „Vatreni poljubac“ je mnogo zahtjevniji od toga. Uz male nepreciznosti i pokoju krivu notu, falilo je energije i temperamenta karakterističnog za argentinski tango. Čelista je dobro odradio svoj solo. Hitove ABBA-e mnogi su obrađivali i izvodili što je publika uvijek dobro prihvaćala. Tako je bilo i s četiri uspjele obrade P. Lackovića. No, svaka od te četiri ima neke zahtjeve bez kojih nije ona prava. To su sinkope u Dancing Queen, nizovi osminki u Mamma mia, duge trzane note u Fernandu itd., Izvesti sve to kvalitetno tehnički i stilski s tako velikim amaterskim tamburaškim korpusom, koji nema kao osnovni preduvjet za tu vrstu glazbe, unificiran rad desne ruke, skoro da je nemoguća misija. Unatoč tome, nastup je bio uspješan, simpatičan, a publici dopadljiv.

Tamburaški orkestar KUD-a „Mihovljan“

Dirigent: Ivan Bartolić

D. Šostaković / I. Bartolić: JAZZ SUITA, Valcer br. 2

G. Rossini / I. Bartolić: SEVILJSKI BRIJAČ - uvertira

I ovaj je orkestar posegnuo za stranom literaturom, klasičnim evergrinima, koji prilagođeni tamburi i kvalitetno izvedeni mogu dobro zvučati. Generacija mladih Mihovljana, koja već niz godina zajedno muzicira, stasala je u respektabilan kolektiv, koji raspolaže zavidnom tehnikom i općim tamburaškim znanjem. Za njih izabrani repertoar nije bio tehnički zahtjevan u toj mjeri, da ne bi mogli materijal savladati sveobuhvatno, tj. ritmički, dinamički i stilski muzikalno. U „Valceru“ su pokazali gusti, jednoobrazni i izjednačen trzaj, što je plod dugogodišnjeg zajedničkog rada pod stručnim vodstvom voditelja-dirigenta. Popularna Rossinijeva „Uvertira“, vrlo je pogodan materijal za tamburašku izvedbu, što je potvrdio i ovaj orkestar. Uvodni, lagani dio odsviran je maestralno dinamički, agogički, ritmički, muzikalno u svakom smislu. Brzi Allegro vivace, pun ukrasa, mordenta i sitnih nota u funkciji ukrasa, ispit je za svaki orkestar. Klasičnim instrumentima, poglavito gudačima je to puno manji problem nego tamburama pa se iz tog razloga obično svira u nešto sporijem tempu. I. Bartolić je tempo približio vrlo brzom originalnom, što je djelovalo atraktivno, ali se unatoč stabilnom ritmu osjećala određena doza nerveze, a ukrasne note, nisu sve čisto odsvirane. Ova primjedba je samo blaga kritika na inače impresivan nastup, kojim je Smotra uspješno završila.

KATEGORIJA FOLKLORNIH ORKESTARA

Tamburaški orkestar KUD-a „Lovro Ježek“, Marija Bistrica

Dirigent: Robert Mihovilić

J. Grcevich: MJESEC

S. Leopold: TAMO PREKO DRAVE

Bio sam skeptičan u uspjeh, znajući koliko je „Mjesec“ zahtjevna i virtuozna skladba za solo bisernicu i da je malo primaša, koji to mogu izvesti kao J. Grcevich. R. Hren je svojom tehnikom na dobrom putu da se u dogledno vrijeme približi takvoj kvaliteti, a njegova mladost je garancija toj tvrdnji. Originalna izvedba prema kraju prelazi u vratoloman tempo, za koji primaš, a ni orkestar još nisu spremni. Sve note su uglavnom odsvirane, ali im fali ekspresije i čvrstine. Trebalo je voditi računa i o činjenici, da solista ne može nadglasati orkestar, ako se on dovoljno ne utiša. Taj problem se pojavio poglavito u najvažnijim dijelovima s nizovima šesnaestinki. Princip orkestralne pratnje je stišati se do te mjere, da svaki član orkestra može čuti solistu. Poznati potpuri S. Leopolda „Tamo preko Drave“ je dobar izbor, jer osim pjesama ima dosta instrumentalne glazbe. Veliki ženski vokalni sastav KUD-a je svojom dinamikom osvježio nastup, a orkestru dao poticaj za veći angažman. Dodana vrijednost je bila muška pjesma orkestra u „Snočka sem ti draga“. U nekim momentima je velika želja prerasla u euforiju pa imam dojam da se

pretjeralo u brzom tempu, što je dovelo do malih ritmičkih nestabilnosti. U cijelosti nastup ovog orkestra svakako zaslužuje pozitivnu ocjenu.

Folklorni orkestar ansambla „Zabok“

Voditelj: Petar Varga

Arr.: D. Varga: MARŠ POLKA, MLADA POLKA

Arr.: D. Varga: KIŠA PADA, DRMEŠ

Veliki dječji orkestar malih Zabočana, izveo je izvrsno odabran program u još boljoj obradi D. Varge. Program je očito pomno biran, jer su svi instrumentalni brojevi izabrani prema izvedbenim mogućnostima tamburaša osnovnoškolskog uzrasta. Unutar orkestra postoje male razlike u smislu vladanja tamburom pa neki dijelovi u „Marš polki“ i „Mladoj polki“ nisu sasvim čisto odsvirani. To nije razlog za zabrinutost, jer je orkestar velik, a partiture relativno zahtjevne. Evidentan je stručni rad, odnosno dobar pristup voditelja tamburi, tamburašima i glazbi općenito. Ujednačeno trzanje, tj. rad desne ruke, položaj lijeve, homogen ton i zajedničko „disanje“, rezultat je takvoga rada. Nije to još neki visoki nivo tamburaškog umijeća, ali je perspektiva više nego dobra. Male razlike u orkestru, osjetile su se i u „Drmešu“. Ubrzanje pri kraju je dobro izvedeno ritmički i melodijski u vodećim dionicama, ali unutar orkestra nisu ga svi uspjeli savladati. Taj nedostatak nije značajno utjecao na ukupan zvuk, niti na povoljan opći dojam. Šest djevojaka u „Kiša pada“, sigurno su i hrabro izvele svoju pjesmu i doprinijele kvaliteti i dopadljivosti nastupa cijelog ansambla. Za sad još nema susreta dječjih tamburaških orkestara i sastava na državnoj razini, ali se na tome ozbiljno radi. Vjerojatno će 2019. godine biti prvi Susreti, na kojima će mali Zabočani, uvjeren sam biti među najboljima.

KATEGORIJA KONCERTNIH SASTAVA

Tamburaški sastav KUD-a „Ljudevit Gaj“ , Mače

Dirigent: Danijel Rožanković

D. Hruza: ROMANCA u C duru

V. Čaklec/V. Glovacki/D. Varga: DOBRO MI DOŠEL PRIJATEL

Lijepo je čuti i vidjeti nekoliko generacija kako zajedno, ravnopravno i s radošću sudjeluju u kreiranju nečega lijepog i produhovljenog. „Romansa“ je odsvirana s dušom na što se automatski veže muzikalnost i ostali atributi kao lijepi ton, spontana, a ne ishitrena dinamika itd. Stari majstor Hruza, ne zahtjeva virtuoznu tehniku, jer u njegovo vrijeme i nije bilo tamburaša takve klase, ali od solo braća traži lijepi i čisti ton, pravilno fraziranje itd. Partitura pruža i drugu, vrijednu dimenziju, a to je melodioznost, finoća i potreba uživljanja u tu glazbu. To su tamburaši iz Mača dobro shvatili i nadahnuto izveli. I druga skladba, iako sasvim drugačija, izvedena je na sličan način. To je bilo i za očekivati, jer „Dobro mi došel prijatelj“ je moto življenja u Zagorju i jedna od najpopularnijih zagorskih popevki. U izvrsnom aranžmanu D. Varge, otpjevao je, tko drugi nego Radek Brodarec.

Starija tamburaška sekcija KUD-a „Đurmanec“

Dirigent: Siniša Miklaužić

J. Lordan / D. Rožanković: APACHE SONG

S.A.R.S. / T. Majačić: LUTKA

Instrumentalni hit „Apache song“ iz 60-tih godina prošlog stoljeća, djeluje pogodan za tamburašku prilagodbu, jer je zvuk gitare u principu kompatibilan s tamburama. Međutim, tambura ipak nije električna gitara pa su male ili nikakve šanse za uspješno imitiranje prepoznatljivog zvuka legendarnih The Shadowsa. Može to zvučati dobro, kao što je i zvučalo, ali to nije ista skladba. Vjerujem, da ju niti profesionalci ne bi izvodili bez elektrificiranih instrumenata. Tambura može mnogo toga odsvirati u svim glazbenim žanrovima, ali je problem približiti se stilu i ugođaju određene glazbene literature. Kod amatera, taj problem više ili manje postoji čak i u okvirima tamburaške glazbe, a kod transkripcija stranih „hitova“, problem je još veći. Mišljenja sam da su takvi izleti dobri samo kao dodatak, ili začim tamburaškom repertoaru. Za „Lutku“ vrijedi isto razmišljanje s time da izbor pjesme beogradske grupe u instrumentalnoj izvedbi ima još manje smisla. Niti je pjesma posebne vrijednosti, niti jednostavna melodija svirana na harmonici može

ostaviti dojam neke novostvorene vrijednosti. Tamburaški korpus je u osnovi dobro funkcionirao u smislu poštivanja napisanog, ali je snalaženje u stilu bilo vrlo upitno.

Tamburaški sastav KUD-a „Pregrada“

Voditelj: Franjo Kaučić

R. Šimunaci: TAMBURAŠKA KORAČNICA

Arr.: F. Kaučić: Tak mala ti je ruka

I. pl Zajc: U BOJ, U BOJ

Ovo je jedini sastav, koji je svirao tri skladbe, od kojih su dvije vokalno instrumentalne. Najpoznatiji i jedan od prvih skladatelja lake orkestralne tamburaške glazbe Roko Šimunaci, nezaobilazan je autor na svim smotrama i susretima tamburaša. Njegova „Tamburaška koračnica“ je melodiozno i pitko štivo, koje su tamburaši iz Pregrade išćitali na pravi način. Izvedba tržačkog korpusa je bila energična, čvrsta i ritmički stabilna, kako koračnica i treba zvučati. Međutim, iako je ritam sekcija održavala konstantan tempo, trebala je biti malo određenija. Berda i bugarija, svirali su dužim tonovima što koračnici nije svojstveno. Bugarijaš bi trebao izvoditi kraće i odrešitije pokrete desnom rukom, kako bi akordi bili kraći, konzistentniji, a zajedno s berdom, ritam određeniji. Suradnja s baritonom Milkom Peerom u dvije naredne skladbe, pokazala se kao dobra kombinacija. To se poglavito odnosi na pjesmu „Tak mala ti je ruka“, u kojoj su sa solistom zapjevali višeglasno i članovi sastava. Publika ih je toplo pozdravila. Hrabro je bilo latiti se opere „N. Š. Zrinski“ i poznate arije „U boj, u boj“ sa sedam tamburaša i baritonom solo. To je toliko poznato djelo, koje izvode mnogi sastavi i orkestri, tako da nije bilo neprimjereno da ga izvedu i dečki iz Pregrade. Solista se dosta dobro snašao, ali uz njega, skoro je jednako važna i zbarska pratnja, koju uz svirku nije lako izvesti. Za to bi se trebalo naći neko bolje rješenje.

KATEGORIJA FOLKLORNIH SASTAVA

Tamburaški sastav KUD-a „Belec“

Voditelj: Robert Mihovilić

Arr.: R. Mihovilić: POSAVSKI DRMEŠ

Arr.: R. Mihovilić: SPLET ZAGORSKIH PLESOVA

Prošle godine, na istom mjestu, ovaj sastav je još svirao bojažljivo, s malo tamburaškog staža i rutine. Na ovogodišnjoj Smotri, pokazao se puno zrelijim, sigurnijim i kvalitetnijim. Bilo bi dobro da su barem dvije bisernice, a ne jedna u sastavu od osam tambura. No, za tu manjkavost vjerojatno postoji neki objektivni razlog. Potpuri pod nazivom „Posavski drmeš“, odsviran je uredno, točno pa čak i s dinamičkim razlikama, iako se u folkloru dinamika rijetko koristi i nije nužna. Mogao se izabrati i neki zahtjevniji materijal, jer je sastav dovoljno napredovao, da ga može lakoćom savladati. Donekle se ta misao i obistinila u zanimljivoj i originalnoj obradi „Spleta zagorskih plesova“. Dvoje najboljih pojedinaca je započelo „Splet“ kao neobičan duo: bračista (voditelj) i mlada berdašica. U daljnjem tijeku, slijedi pjevanje uz svirku, što je lijepo podiglo raspoloženje i elan za nastavak potpurija: „Staro sito“, „Polka“ i „Drmeš“. Sve se odvijalo u jednoj logičnoj gradaciji i tehnički zreloj izvedbi. Sudeći prema napretku od prošlogodišnje Smotre, ovaj sastav ćemo vrlo vjerojatno slijedeće godine čuti u još boljem izdanju.

Tamburaški sastav KUD-a „Laz“, Laz Bistrički

Voditeljica: Tatijana Lenart

Arr.: Ž. Bradić: POLKA I DRMEŠ IZ MALE JAZBINE

Arr.: Z. Potočnik: AJNZERICA

Imam dojam, da je ovaj sastav najviše napredovao od prošle godine, kad su se nejakim prstima još borili s tvrdim, napetim žicama. Još uvijek „klinci“, ali godinu dana zreliji, sviraju dvije vrlo dobro odabrane, ali zahtjevne obrade. Bradićeva „Polka i drmeš“, pisana je za „G“ tambure pa su tonaliteti nezgodni i naporni poglavito za berdu i bugariju. Preko tri minute svirati s malo praznih žica, problem je i starijim berdašima i

bugarijašima, ako nemaju dovoljno kondicije. Pred kraj se osjetio umor, ali se nisu dali i izdržali su do kraja. Da bugarijaš, koji je inače vrlo dobar, skрати poteze desne ruke i ograniči ih na širinu žica, manje bi se umarao, a ritam bi bio još precizniji. Ostatak sastava, nije još tehnički sasvim sazreo, ali su u okviru svojih mogućnosti, vrlo dobro savladali zadani program. Na „Ajnzericu“ se također odnosi navedeni komentar, s time da je ona još duža od „Polke i drmeša“ i da je pisana za violine i kvintne tambure u B i F duru, koji je vrlo nezgodan za sve ostale tamburaške sisteme.

Tamburaški sastav KUD-a „Horvatska“

Voditelj: Rudolf Tramišak

Arr.:R. Tramišak: ZORJA JE ZORJA

Arr.:R. Tramišak: ZAGORSKO-PRIGORSKI PLESOVI

I na ovoj Smotri, kao i na prethodnima, uspješno sudjeluje KUD „Horvatska“. Imam dojam da im nije lako boriti se s besparicom, jer su im tambure u dosta lošem stanju, a s time i zvuk cijelog sastava. Instrumenti su raznih vrsta i štimova, što je razlog hibridnom, pomalo „špagastom“ zvuku. Violina u sastavu bi trebala imati važniju ulogu, odnosno, više se isticati kao vodeći instrument. Tri djevojke su vrlo sigurno i suvereno otpjevale klasičnu i antologijsku tradicijsku pjesmu „Zorja je zorja“, dok je sastav u tom kontekstu kao pratnja bio malo nesiguran i mlak. U „Zagorsko-Prigorskim“ plesovima su se otvorili i oslobodili, jer je to njihov instrumentalni broj. Dobro složen potpuri odsvirali su onoliko, koliko su njihove mogućnosti, a to se može pozitivno ocijeniti. Materijal nije bio prezahtjevan pa su ga uglavnom uspješno savladali. U polki je bilo malih ritmičkih nestabilnosti, ali na opći dojam to nije imalo nekog većeg utjecaja.

ZAKLJUČAK:

Ponovio bih neka zapažanja iz uvoda, a to su: masovnost u odnosu na prošlogodišnju Smotru, svekoliki napredak u tamburaškom umijeću, ali i neka repertoarska lutanja, za koja vjerujem da nisu konstanta, nego prolazna faza i povremeni izleti. Čestitam svim sudionicima na vrlo dobrim nastupima, a posebne pohvale najboljima.

1. U kategoriji „KONCERTNI ORKESTRI“, najbolji je Tamburaški orkestar KUD-a Mihovljan“

2. Kategorija „FOLKLORNI ORKESTRI“. najbolji je Tamburaški orkestar KUD-a „Lovro Ježek“, Marija Bistrica

3. U kategoriji „KONCERTNI SASTAVI“, najbolji je Tamburaški sastav KUD-a „Ljudevit Gaj“, Mače

4. U kategoriji „FOLKLORNI SASTAVI“, najbolji je Mali tamburaški sastav KUD-a „Laz“

Iako nije predviđena „Grand Prix“ nagrada za najbolji ansambl cijele Smotre, želim istaći, da je to bio **Tamburaški orkestar KUD-a Mihovljan“.**

Velika Gorica, 18. travnja 2018.g.

Selektor
Ivan Potočnik
ivan.potocnik15@gmail.com